

HANDLAGGARE

Bengt Stridsberg

PROJEKT BETECKNING

DATUM

1993-11-26

ERT DATUM

1993-08-24

DOSSIE/DIARIENR

R 662-2294/93

ER BETECKNING

→ Ystads kommun
Utvecklingskontoret
271 80 Ystad

Andningsskydd för Sveriges befolkning

Ystads kommun har i en skrivelse till Räddningsverket, framfört önskemål om en fortsatt produktion av andningsskydd för allmänheten, efter det att inneliggande beställningar är slutlevererade från Trelleborg Industri AB, som är etablerat i kommunen. Som skäl för ett sådant ställningstagande anförs den brist på skydd som kommer att kvarstå samt de positiva arbetsmarknadspolitiska effekter detta skulle medföra. Med anledning av den aktuella skrivelsen vill Räddningsverket klarlägga det synsätt, som ligger till grund för den planlagda och pågående anskaffningen.

I 1982 års försvarsbeslut angavs den inriktning som skulle gälla för anskaffning av andningsskydd till civilbefolkningen. Där lades fast att hela civilbefolkningens behov skulle vara täckt vid utgången av budgetåret 1992/93.

Riksdagen beslöt 1984 att de ambitionsökningar som fanns uttalade i försvarsbeslutet inte till alla delar skulle genomföras i den takt som ursprungligen planerats. Detta fick till följd att regeringen i budgetproposition 1984/85:100 flyttade fram målet för full behovstäckning av andningsskydd till budgetåret 1994/95. Denna tidpunkt justerades senare till 1993/94.

Mot bakgrund av den förändrade inriktningen lade Räddningsverket fram en långsiktig plan för årsvis anskaffning av andningsskydd. Som utgångspunkt för denna planering låg i huvudsak de befolkningssiffror som gällde för år 1986. Smärre justeringar uppåt gjordes, för att kompensera en eventuell större befolkningsökning än den beräknade. Detta innebar en planerad anskaffning av 7 130 000 skyddsmasker, 330 000 skyddsjackor och 100 000 skyddsväskor. De ca 900 000 personer som vid denna tidpunkt var engagerade inom totalförsvaret har frånräknats vid dessa behovsberäkningar.

21

Våren 1991 gjordes en kontroll av tidigare lagda prognoser. För att få en uppfattning om det förväntade framtida behovet av andningsskydd utnyttjades SCB:s underlag från FoB 90. Vid denna undersökning framkom att en brist på andningsskydd var att förvänta. Procentuellt sett gällde detta framför allt barnskydden. En förklaring härtill är den "baby-boom" som kom under senare delen av 80-talet, med en topp av 124 000 födda 1990. Enligt beräkningar skulle bristen vid mitten av 90-talet uppgå till ca 200 000 skyddsmasker, ca 60 000 skyddsjackor och ca 20 000 skyddsväskor.

Av den prognos över befolkningsutvecklingen som SCB presenterat framgår att födelsetalet under de ca 15 närmaste åren efter sekelskiftet beräknas komma att ligga på en nivå om ca 105 000 - 110 000 per år. Under förutsättning att prognosen är korrekt, skulle därför tillgången på barnskydd under denna period komma att i stort motsvara behovet. Tillfälliga och oförutsedda toppar i nativiteten kan i detta sammanhang inte få bli styrande för en långsiktig planering.

Förutom de brister som redovisats ovan, har Ystads kommun i sin skrivelse påtalat avsaknaden av minst 500 000 skydd för gamla och sjuka. Med detta avses förmodligen ett skydd anpassat för de, som av olika skäl inte kan bära skyddsmask. Detta problem har tidigare uppmärksammats av Räddningsverket i samband med ambitioner att utveckla ett s.k. alternativt andningsskydd för de människor som bl.a. av medicinska skäl och åldersskäl inte kan bära skyddsmask. Räddningsverket konstaterade dock i sin programplan 1993/98 att för dessa grupper får i första hand kollektiva skyddsåtgärder tillämpas.

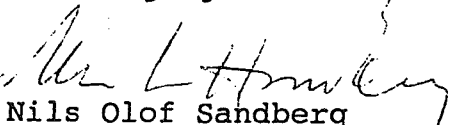
Sammanfattningsvis kan konstateras att det ursprungliga anskaffningsmålet för andningsskydd kommer att uppnås vid utgången av 1993/94. Beroende på det höga födelsetalet under senare år finns för närvarande vissa brister. Räddningsverket anser att de reella bristerna, speciellt gäller detta skyddsmasker, inte är så stora som siffrorna utvisar. Ett stort men okänt antal människor kan av olika anledningar inte bära skyddsmask. För dessa och de som inte får tillgång till barnskydden, avses kollektiva skyddsåtgärder såsom skyddsrum, utrymning m.m. kunna utnyttjas.

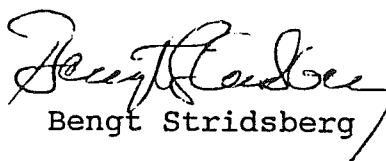
Räddningsverket anser att senast inför nästa försvarsbeslut måste ett underlag tas fram för ett politiskt ställningstagande om den framtida ambitionsnivån avseende anskaffning av andningsskydd. Faktorer som kan påverka ett sådant beslut är konsekvenserna av nya förutsättningar i form av en

förändrad hotbild och införandet av de regionala mål- och riskanalyserna. I samband härmed finns skäl till att studera möjligheten till differentierade skyddsnivåer i olika delar av landet. Detta kommer att påverka behovet av omsättningsanskaffningen, som blir aktuell någon gång efter sekelskiftet. Dessutom bör överväganden göras med anledning av den nyligen upprättade C-vapenkonventionen, som förhoppningsvis kommer att träda i kraft under 1995.

I avvaktan på att en ny inriktning fastställs, måste dock en handlingsberedskap upprätthållas under innevarande försvarsbeslutsperiod. Räddningsverket har därför initierat ett arbete, med att ta fram tekniskt underlag, för en eventuell framtida produktion av en ny folkskyddsmask.

Räddningstjänstavdelningen

Nils Olof Sandberg

Bengt Stridsberg

Kopia för kännedom

Arbetsmarknadsdepartementet
Försvarsdepartementet
Överstyrelsen för civil beredskap

Inom SRV

P
Bas
Tmf
Uu